

UNIVERZITA KARLOVA

STANOVISKO OMBUDSMANKY UK

K PODNĚTU 61/2023

Podavatel: Právní zástupce zahraničního studenta UK. Podnět byl podán s výslovným souhlasem tohoto studenta.

Den přijetí podnětu: 27. 11. 2023

Předmět podnětu:

Výše uvedený zahraniční student byl během pobytu v ČR diagnostikován s nemocemi HIV+ a syfilis. Na základě údajného doporučení MZ ČR ho ubytovací zařízení UK přemístilo z dvojlůžkového pokoje na Koleji 1 do samostatného pokoje na Koleji 2. Student požaduje, aby ubytovací zařízení do budoucna přijímalo vůči studentům ve stejné nebo srovnatelné situaci jen taková opatření, která nebudou ze své podstaty diskriminační.

Kontaktované osoby:

Podnět byl řešen v součinnosti s vedoucím pracovníkem relevantního studijního střediska UK, který se odkazoval na doporučení dvou expertů, jež jsme následně kontaktovali. Následně jsme požádali o vyjádření se k tomuto případu odbor ochrany veřejného zdraví MZ ČR.

Prověřované materiály a další důkazní prostředky:

Základní informace, včetně emailové korespondence od pracovnice zmíněného ubytovacího zařízení, která studenta o jeho přestěhování informovala, společně s dalšími údaji, které se případu týkaly, poskytl právní zástupce dotčeného studenta. Přiložil též metodický pokyn MZ ČR, který stanovuje, že diagnóza HIV+ nebrání společnému bydlení (https://www.mzcr.cz/wpcontent/uploads/2023/01/Vestnik-MZ_01-2023.pdf, str. 18, čl. 3 (4)). Posledním dokumentem byla písemná odpověď ve formě sdělení a vyjádření ze strany MZ ČR ohledně tohoto případu, které rovněž zahrnovalo popření toho, že by jejich pracovník vydal explicitní doporučení ohledně přestěhování studenta na samostatný pokoj.

Popis podnětu:

Na univerzitní ombudsmanku se obrátil právní zástupce dotčeného zahraničního studenta, který byl na základě diagnóz HIV+ a syfilidy **přestěhován z dvoulůžkového pokoje na Koleji 1 do samostatného pokoje na Koleji 2 příslušného ubytovacího zařízení UK**. Informaci s žádostí o přestěhování obdržel student písemně od pracovnice tohoto zařízení. Právní zástupce s tímto postupem nesouhlasil a svůj nesouhlas podkládal zmíněným metodickým pokynem vydaným MZ ČR. Zmínil, že se nedomnívá, že by pracovnice chtěla klienta poškodit, resp. že se pravděpodobně snažila pouze udělat to, co subjektivně považovala za vhodné pro ochranu zdraví všech zúčastněných. Z pohledu svého klienta ovšem upozornil na to, že v situaci člověka, který se vyrovnává s informací o závažné diagnóze, může být takový **bezdůvodný zásah do jeho práv velmi traumatizující**.

Kancelář ombudsmanky následně kontaktovala zmíněné **ubytovací zařízení**. Komunikace byla vedena se zástupcem vedoucího příslušného studijního střediska. Ten uvedl, že zvolený postup byl vybrán na doporučení dvou odborníků. Přesné diagnózy studenta v ubytovacím zařízení údajně neznali.

Oba zmínění odborníci byli kontaktováni. Vydání **doporučení k přestěhování studenta dementovali**. Oslovili jsme tedy odbor ochrany veřejného zdraví MZ ČR s žádostí, zda by se k případu vyjádřil. V reakci na naši žádost jsme obdrželi sdělení, které zahrnovalo následující:

- V případě HIV+ **neexistuje zákonná norma, která by vyžadovala umístění pacienta v jednolůžkovém pokoji se samostatným sociálním zařízením**. Vzhledem ke způsobu přenosu infekce to není nutné.
- Co se týče onemocnění syfilis, pokud pacient trpí aktivní manifestní formou, musí být lékařem po sdělení diagnózy ihned řádně poučen v závislosti na typu a lokalizaci příznaků a co nejdříve (ideálně okamžitě) přijat k léčbě, což znamená hospitalizaci na kožním oddělení (podle vyhlášky č. 306/2012 Sb.). Během **hospitalizace jsou pacienti preferenčně umístováni do pokojů se samostatným sociálním zařízením**, aby byl splněn požadavek léčby za izolace. Po léčbě a zhojení klinických příznaků pacient již není infekční a **v jeho domácím prostředí nemusí být uplatňována žádná speciální opatření**. Experimentálně bylo prokázáno, že infekčnost se významně snižuje již 48 hodin po zahájení parenterální terapie penicilinem.
- Diagnóza HIV+ **nepředepisuje nutnost izolovaného ubytování**. V případě syfilis to platí po úspěšné léčbě a zhojení klinických příznaků, přičemž o neinfekčnosti a ukončení izolace rozhoduje lékař.

Obsah tohoto sdělení a vyjádření MZ ČR jsme následně komunikovali se zástupcem vedoucího zmiňovaného studijního střediska. Ten přislíbil, že jakákoli **další opatření v podobných případech budou vždy v souladu s právními normami**, a tak plně respektovat práva a důstojnost každého studenta. Současně uvedl, že budou vyžadovat vždy jen písemná stanoviska relevantních autorit.

Stanovisko:

Z hlediska své působnosti, svých kompetencí a postavení shledávám ve výše popsaném podnětu následující projevy, které mohly být oprávněně ze strany studenta, zastoupeného právním zástupcem, interpretovány jako **nedostatečně ohleduplné až rozdílné zacházení**, které jeho mandanta instalovalo do pozice zranitelné, resp. znevýhodněné.

Z precizní analýzy případu je zcela evidentní, že k přestěhování studenta na samostatný pokoj jiné koleje na základě diagnózy HIV+ a syfilidy došlo v důsledku **nesprávných informací ohledně šíření sexuálně přenosných nemocí**, kterými disponovalo zmiňované ubytovací zařízení UK. Opatření přijatá ze strany tohoto ubytovacího zařízení patrně nebyla vedena úmyslem poškodit studenta diskriminačním zacházením nebo jej stigmatizovat. Jakkoli ovšem tento záměr nebyl ve zvoleném postupu ubytovacího zařízení přítomen, je nesporné, že se **student ocital v krajně náročné životní situaci, míra jeho zranitelnosti byla vysoká, tudíž i projevy odlišného přístupu mohly být vůči jeho osobě vyhodnoceny jako zcela nedůvodný zásah do jeho práv a důstojnosti.**

Doporučení ubytovacímu zařízení UK:

- poskytnout **písemnou omluvu dotčenému studentovi**, který se ocitl ve velmi choulostivé situaci, kdy mu byla sdělena tato závažná diagnóza a kdy místo podpůrného chování čelil chování nesoucí známky málo ohleduplného rozdílného zacházení,
- podrobně se **seznámit s metodickým pokynem MZ ČR**, který obsahuje srozumitelné informace ohledně těchto a dalších infekčních onemocnění patřících do skupiny sexuálně přenosných nemocí (SPN), šířených především nechráněným sexuálním kontaktem,
- v případě jakýchkoliv nejasností vést **písemnou komunikaci s kompetentními odborníky**, aby nedošlo k chybnému vyložení doporučení,
- zajistit **osvětu pro pracující a studující** v záležitostech šíření SPN a jejich prevence.

V Praze 12. 2. 2024

Podklady připravila: Mgr. Monika Čajko Eibicht

Zpracovala: PhDr. Kateřina Šámalová, Ph.D.